

Lärares och förskollärares introduktionsperiod

Innehåll

Förord.....	3
Sammanfattning.....	4
1. Inledning.....	5
2. Granskningens resultat.....	7
2.1 Introduktionsperiodens yttre förutsättningar.....	8
2.2 Introduktionsperiodens kvalitet.....	10
2.3 Introduktionsperiodens ändamålsenlighet.....	16
3. Avslutande diskussion.....	18
4. Bakgrund, syfte och frågeställningar.....	20
5. Metod och genomförande.....	22
Referenser.....	23
Bilagor.....	23

Förord

Denna rapport redovisar resultatet av regeringens uppdrag till Skolinspektionen (dnr. 2014:29) vilket innebär att *"granska hur huvudmännen tillhandahåller den introduktionsperiod de är skyldiga att ge lärare och förskollärare det första året i yrket. Granskningen ska omfatta hur huvudmännen organiserar sin verksamhet för att säkerställa att lärarna och förskollärarna får mentorer som är legitimerade lärare eller förskollärare samt att dessa har tillräcklig erfarenhet för uppdraget. Vidare ska Skolinspektionen granska om de planer för introduktionsperioden som rektorer och förskolechefer är skyldiga att upprätta tas fram och på vilket sätt dessa används"*.

Redovisningen bygger på enkätsvar från kommunala och fristående huvudmän för förskolor, grund- och gymnasieskolor samt enkätsvar från förskolechefer, rektorer, förskollärare och lärare.

Rapporten redovisar resultatet av dessa enkätsvar. Urvalet har gjorts för att vara representativt på huvudmannanivå, och därför uttalar sig Skolinspektionen inte om representativitet på skol- och förskolenivå. Urvalet av skolor och förskolor är dock så pass stort att det bör ge en god bild av läget även på förskole- och skolnivå.

Projektledare för granskningen har varit utredare Jens Pettersson. Ansvarig enhetschef är Maria Caryll.

Ann-Marie Begler

Generaldirektör

Tommy Lagergren
Avdelningschef

Sammanfattning

Granskningens bakgrund

Under våren 2014 genomförde Skolinspektionen en enkätundersökning bland 90 skolhuvudmän, drygt 700 rektorer och förskolechefer (skolledare) samt 280 lärare och förskollärare.¹ Syftet var att undersöka huvudmännens och skolledarnas arbete med nyexaminerade lärares och förskollärares introduktionsperioder. Undersökningen fokuserade bland annat på om nyexaminerade lärare och förskollärare fick mentorer som var legitimerade lärare eller förskollärare och som hade tillräcklig erfarenhet för uppdraget. Skolinspektionen undersökte också om de planer för introduktionsperioden som skolledarna är skyldiga att upprätta togs fram och på vilket sätt dessa användes.

Granskningens resultat

Skolinspektionens övergripande iakttagelse är att introduktionsperiodens genomförande på förskole- och skolnivå i huvudsak är väl fungerande, men att huvudmännen behöver ta ett större ansvar för att se till att samtliga lärare och förskollärare får en introduktionsperiod med ett sådant innehåll som gör att periodens syfte kan uppfyllas. Detta är viktigt inte minst mot bakgrund mot att såväl forskning som Skolinspektionens granskning tyder på att en välfungerande introduktionsperiod bidrar till att ge en nyexaminerad lärare eller förskollärare en god start i yrket.

Skolornas och förskolornas arbete är många gånger välfungerande

Skolinspektionens granskning visar att arbetet med introduktionsperioden i skolor och framförallt förskolor är väl fungerande. De flesta lärare och förskollärare uppfattar att deras introduktionsperioder har utgjort ett viktigt stöd och hjälpt dem att fungera självständigt i deras nya yrkesroll, och lyfter ofta mentors stora betydelse i detta arbete. Positivt är därför att de nyexaminerade ofta uppger att de får en mentor som är en legitimerad lärare eller förskollärare med lång erfarenhet av yrket. Mindre bra fungerar utarbetandet och användandet av de planer som ska beskriva introduktionsperiodens innehåll. Cirka 15 procent av lärarna och förskollärarna menar också att deras introduktionsperiod

¹ Se bilaga 1, Bortfallsredogörelse

inte uppgått till ett helt läsår. Sammantaget gör dessa brister att den nyexaminerade riskerar att missa viktiga delar som ska ingå i en introduktionsperiod.

Stort ansvar vilar på rektorerna och förskolecheferna

Omkring 90 procent av huvudmännen menar att det är upp till skolledarna att se till att den nyexaminerade läraren eller förskolläraren får en introduktionsperiod. Cirka 60 procent av huvudmännen uppger att de följer upp och tar reda om skolorna och förskolorna faktiskt ser till att den nyexaminerade får en introduktionsperiod med en legitimerad lärare eller förskollärare som mentor och en plan som visar vad introduktionsperioden ska innehålla. Det innebär att betydande andelar av huvudmännen inte har någon bild över hur arbetet med introduktionsperioden ser ut, och att de därför får svårt att uppmärksamma de delar i arbetet som fungerar mindre väl. Därmed riskerar de nyexaminerade att få en introduktionsperiod av sämre kvalitet, men också att kvaliteten varierar beroende på vilken skola eller förskola läraren eller förskolläraren genomför sin introduktionsperiod i.

Huvudmännen och rektorerna arbetar sällan målinriktat för att skapa goda förutsättningar för introduktionsperioden

Skolinspektionens granskning visar att nästan 50 procent av rektorerna inte frigör mentorn eller den nyexaminerade läraren från andra aktiviteter för att skapa tid för genomförandet av introduktionsperioden. En majoritet av huvudmännen har inte några riktlinjer för hur mycket tid varje skola eller förskola behöver avsätta då en introduktionsperiod genomförs. Runt två tredjedelar av huvudmännen ger inte heller någon ersättning i tid eller andra resurser för skolornas och förskolornas arbete med introduktionsperioden. Därmed riskerar mentorn och läraren eller förskolläraren att inte få de tidsmässiga förutsättningar som krävs för att fullgöra viktiga delar av introduktionsperioden, som till exempel att genomföra diskussioner kring pedagogik och didaktik.

1. Inledning

Genom att riksdagen antog regeringens proposition Legitimation för lärare och förskolelärare (prop. 2010/11:20) infördes - tillsammans med ett krav på legitimation för lärare och förskollärare - den så kallade introduktionsperioden. För att kunna bli legitimerad skulle en lärare eller en förskollärare, förutom att ha en examen, ha tjänstgjort minst ett läsår eller motsvarande på heltid med stöd

av en mentor och bedömts vara lämplig att bedriva undervisning. Enligt regeringen var motivet till introduktionsperioden att den skulle utgöra en del i en dubbel kvalitetssäkring av lärarens eller förskollärarens lämplighet för yrket, och därmed utgöra en garanti för att alla barn och elever skulle undervisas av väl kvalificerade lärare och förskollärare (U2010/2818/S).

Introduktionsperioden syftar bland annat till att ge den nya läraren eller förskolläraren ett yrkesmässigt, personligt och socialt stöd på arbetsplatsen, stimulera till professionell utveckling och utveckla förståelsen för skolans eller förskolans roll i samhället. Introduktionsperioden ska också, enligt betänkandet Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52), kunna bidra till kompetensutveckling för hela lärarkåren genom att uppmuntra och skapa arenor för diskussioner om pedagogik och didaktik mellan lärare eller förskollärare.

Genom riksdagsbeslut i april 2014 ändrades regelverket kring introduktionsperioden, och kravet på att en lärare eller förskollärare skulle ha genomgått en introduktionsperiod för att kunna få legitimation avskaffades. Från och med den 1 juli 2014 ska, efter ansökan, en legitimation istället meddelas till en lärare eller förskollärare som har en behörighetsgivande examen.

Huvudmannens skyldighet, att på begäran ge en anställd lärare eller förskollärare en introduktionsperiod, utvidgades emellertid till en skyldighet att se till att en nyanställd lärare eller förskollärare med behörighetsgivande examen genomför en introduktionsperiod. De syften med introduktionsperioden som beskrivits ovan kvarstår, likaså de krav på att läraren eller förskolläraren ska få en mentor och en plan för introduktionsperioden.

Skolinspektionens uppdrag

Skolinspektionens gavs i regleringsbrevet för 2014 uppdraget att *"granska hur huvudmännen tillhandahåller den introduktionsperiod de är skyldiga att ge lärare och förskollärare det första året i yrket. Granskningen ska omfatta hur huvudmännen organiserar sin verksamhet för att säkerställa att lärarna och förskollärarna får mentorer som är legitimerade lärare eller förskollärare samt att dessa har tillräcklig erfarenhet för uppdraget. Vidare ska Skolinspektionen granska om de planer för introduktionsperioden som rektorer och förskolechefer är skyldiga att upprätta tas fram och på vilket sätt dessa används"*.

Granskningens omfattning och urval

Skolinspektionen har frågat 150 kommunala och fristående huvudmän för förskolor, grund- och gymnasieskolor hur de arbetar med introduktionsperioden. Cirka 60 procent av huvudmännen har svarat på enkäten. Skolinspektionen har även vänt sig till cirka 1700 rektorer och förskolechefer med frågor om hur de genomför introduktionsperioden i deras skolor och förskolor. Närmare 60 procent av rektorerna och drygt 25 procent av förskolecheferna har svarat på enkäten (för bortfallsredogörelse, se bilaga 1). Rektorerna och förskolecheferna har även ombetts att förmedla en enkät till lärare och förskollärare som genomför eller har genomfört sin introduktionsperiod i deras verksamheter. 281 lärare och förskollärare har svarat på enkäten.

Urvalet har gjorts för vara representativt för samtliga huvudmän i landet och därför uttalar sig Skolinspektionen inte om representativitet på skol- och förskolenivå. Urvalet av skolor och förskolor är dock så pass stort att det bör ge en god bild av läget även på förskole- och grundskolenivå. När Skolinspektionens granskning genomfördes gällde dåvarande lagstiftning på området, vilket bland annat innebar att det krävdes en genomförd introduktionsperiod för att kunna ansöka om legitimation (som beskrivits ovan). Se avsnittet Avslutande diskussion för ett resonemang kring detta.

2. Granskningens resultat

Rapportens struktur

Inledningsvis redovisas hur skolhuvudmännen ser till att uppfylla de *yttre förutsättningarna* för introduktionsperioden. I detta ingår att se till att en lärare eller förskollärare får en mentor, att det finns en plan för introduktionsperioden och att introduktionsperioden omfattar ett helt läsår. I nästa avsnitt redovisas *kvalitativa aspekter* på introduktionsperioden. Detta kan till exempel vara hur mentoreernas utbildning ser ut, introduktionsperiodernas och planernas innehåll och hur huvudmännen och skolledarna ser till att skapa förutsättningar för ändamålsenliga introduktionsperioder. Slutligen redovisas om skolledarna, lärarna och förskollärarna uppfattar att introduktionsperioden genomförs i enlighet med dess syfte. I bilaga 2 återfinns relevant lagstiftning på området.

2.1 Introduktionsperiodens yttre förutsättningar

Får läraren eller förskolläraren en introduktionsperiod om minst ett läsår på heltid?

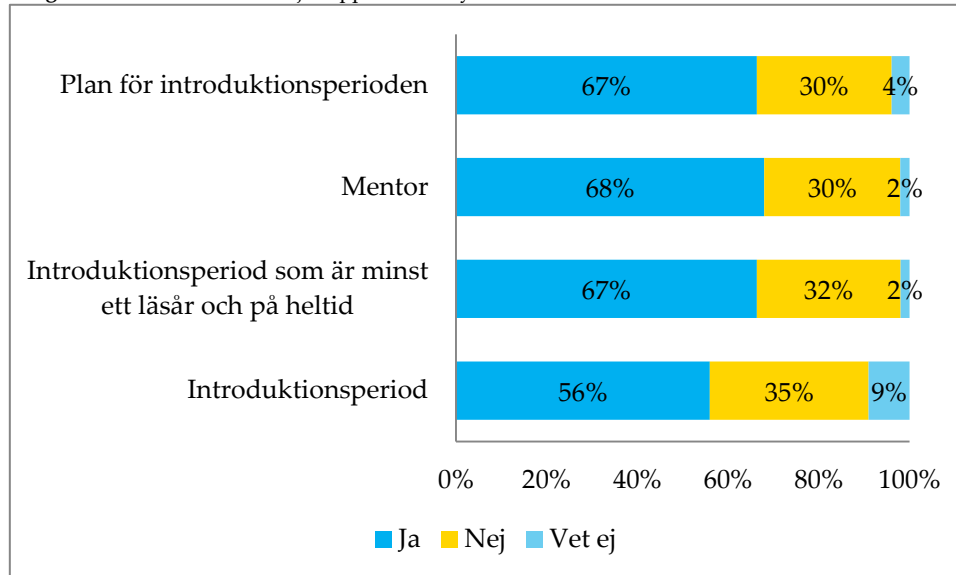
Skolinspektionens granskning visar att de allra flesta nyexaminerade som svarat på enkäten menar att de får genomföra en introduktionsperiod om minst ett läsår på heltid (två av varandra efterföljande terminer). Granskningen visar emellertid också att det är vanligt att huvudmännen anser att det i första hand är skolledarnas ansvar att se till att en introduktionsperiod genomförs. Det varierar också om huvudmännen följer upp om skolledarna faktiskt ser till att ordna en introduktionsperiod på heltid för de nyexaminerade som ska ha det. Till exempel svarar 90 procent av huvudmännen att det är skolledarnas ansvar att se till att den nyexaminerade som begär det², får en introduktionsperiod. Ungefär två tredjedelar av huvudmännen uppger att de har rutiner för att följa upp om de nyexaminerade som ska ha en introduktionsperiod också får det. Flera huvudmän beskriver i sina fritextsvar att man gått igenom och informerat skolledarna om lagstiftningen kring introduktionsperioden i samband med ledningsgruppsmöten eller andra skolledarmöten.

Trots att huvudmännen inte alltid följer upp och försäkrar sig om att en lärare eller förskollärare fått sin introduktionsperiod, så visar alltså svaren på förskole- och skolnivå att den allra största delen av lärarna och förskollärarna får genomföra en introduktionsperiod på heltid och minst ett läsår. Drygt 90 procent av skolledarna uppger att de ser till att de nyexaminerade får en introduktionsperiod. Skolledarna uppger också att, vid de tillfällen då en lärare eller förskollärare inte genomfört sin introduktionsperiod, har de inte varit aktuella, till exempel beroende på att läraren eller förskolläraren redan har lång erfarenhet av yrket.³ En lika stor andel av skolledarna (90 procent) menar också att introduktionsperioden genomförs på heltid.

² Som tidigare nämnts är huvudmännens ansvar numera utvidgat.

³ Se undantag för att genomföra en introduktionsperiod i Övergångsbestämmelserna till behörighetsförordningen punkt 7.

Diagram 1. Huvudmannen följer upp om den nyexaminerade läraren eller förskolläraren får en ...

Cirka 80 procent av de nyexaminerade uppger att de har genomfört sin introduktionsperiod på heltid. Flera av de skolledare och nyexaminerade som svarar att introduktionsperioden inte har genomförts på heltid menar att det handlar om att omfattningen på den nyexaminerades tjänst helt enkelt varit mindre än heltid. En annan förklaring är att introduktionsperioden avbrutits på grund av föräldraledighet. För att introduktionsperioden ändå ska omfatta ett helt läsår uppger några skolledare i fritextsvar att introduktionsperioden har förlängts. Trots det menar 15 procent av lärarna och förskollärarna att deras introduktionsperiod har varit kortare än ett läsår, vilket skulle kunna innebära att de missar delar som ska tas upp i en introduktionsperiod (se vidare under avsnittet Introduktionsperiodens kvalitet).

Får läraren eller förskolläraren en mentor?

Även när det gäller mentorer är resultatet från Skolinspektionens granskning relativt positivt. Trots att granskningen visar att huvudmännen kan ta ett större ansvar på området, så pekar svaren på förskole- och skolnivå att de allra flesta nyexaminerade får en mentor.

Drygt två tredjedelar av huvudmännen uppger att de tar reda på om nyexaminerade i deras verksamheter får en mentor, medan den återstående tredjedelen av huvudmännen menar att det är skolledarna som ansvarar för detta och att man som huvudman inte följer upp det. Ungefär hälften av huvudmännen uppger att de följer upp om de mentorer som skolledarna utser är legitimerade

och har tillräcklig erfarenhet av yrket. I enkäterna menar närmare 100 procent av skolledarna och de nyexaminerade att mentorn är en legitimerad lärare eller förskollärare. Vidare menar runt 90 procent av skolledarna att de mentorer som de har valt ut har mer än fem års erfarenhet av lärar- eller förskolläraryrket.

Får läraren eller förskolläraren en plan för introduktionsperioden?

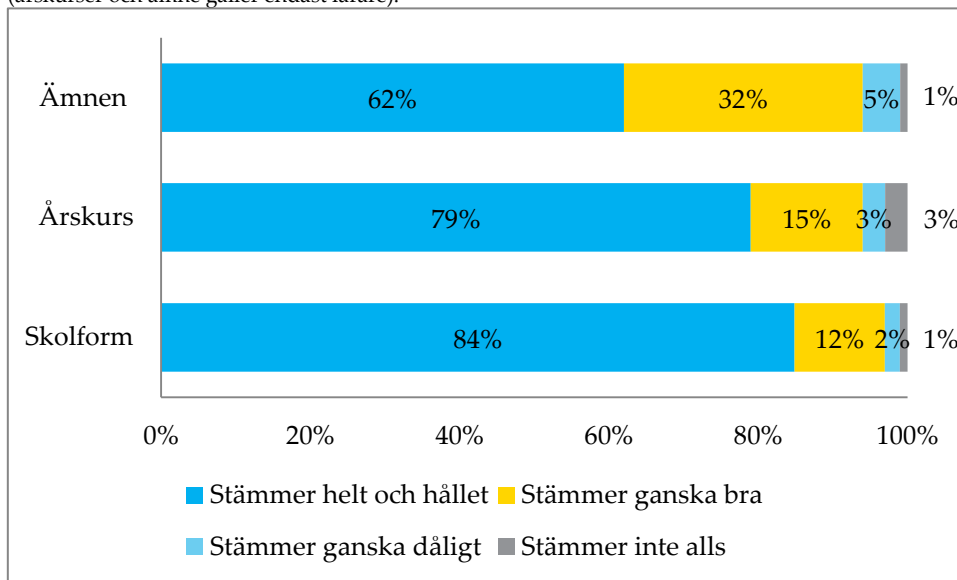
Under introduktionsperioden ska en ny lärare eller förskollärare få genomföra så många av yrkets olika uppgifter som möjligt, till exempel betygssättning och olika metoder för undervisning. För att en nyexaminerad ska få genomföra och få stöd i att utföra dessa uppgifter, är det viktigt att dessa moment dokumenteras i en plan. Jämfört med de andra frågorna i detta avsnitt är svarsbilden mindre positiv på förskole- och skolnivå. En relativt stor andel av lärarna (24 procent) och förskollärarna (20 procent) uppger att de inte har någon plan för sin introduktionsperiod. Detta motsvaras till viss del av rektoreernas svar: 20 procent menar att de inte utarbetar någon plan för introduktionsperioden. Förskolechefernas svar skiljer sig dock från de andra respondentgrupperna, endast tre procent menar att de inte utarbetar en plan för förskollärarens introduktionsperiod. Cirka två tredjedelar av huvudmännen menar att de följer upp om en nyexaminerad får en plan för sin introduktionsperiod.

2.2 Introduktionsperiodens kvalitet

Får de nyexaminerade genomföra introduktionsperioden inom undervisning som motsvarar deras utbildning?

Resultatet visar att den största delen av huvudmännen (75 procent) har riktlinjer för att se till att de nyexaminerade ska få genomföra sin introduktionsperiod i undervisning som motsvarar deras utbildning. Däremot är det endast hälften av huvudmännen som följer upp utfallet och 25 procent av huvudmännen uppger att de inte har några riktlinjer alls. Mot bakgrund av vad skolledarna och de nyexaminerade svarar verkar denna relativt svaga uppföljning dock inte innebära ett kvalitetsproblem i praktiken. Resultatet visar att majoriteten av skolledarna och de nyexaminerade upplever att undervisningen i introduktionsperioden överensstämmer med den utbildning som lärarna och förskollärarna har, såväl vad gäller skolform som årskurs och ämne (endast lärare). I **diagram 2** framgår hur de nyexaminerade värderar att deras undervisning överensstämmer med deras utbildning.

Diagram 2. Undervisningen i min introduktionsperiod stämmer överens med min utbildning vad gäller... (årskurser och ämne gäller endast lärare).

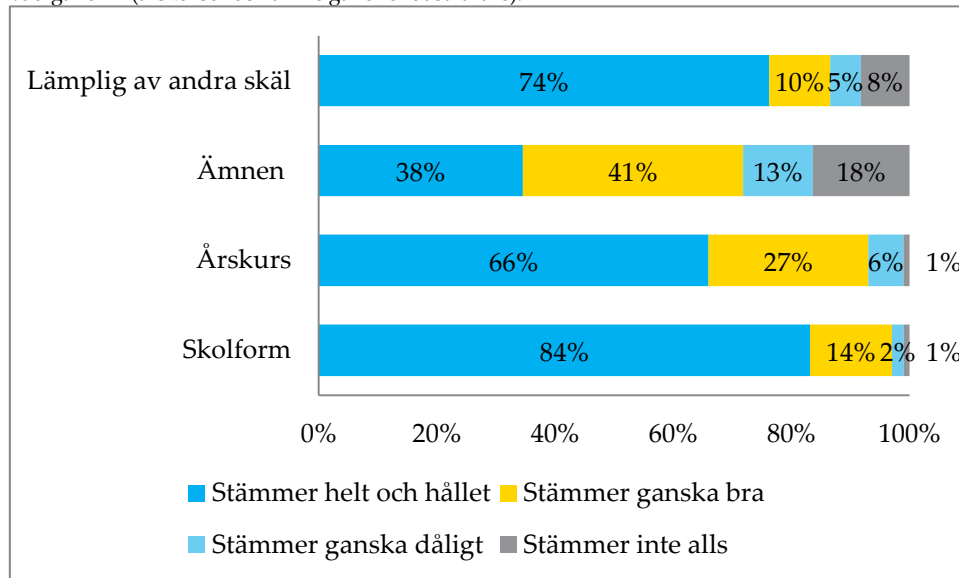

I relation till de andra svaren stämmer lärarna i något lägre grad in i påståendet att introduktionsperioden genomförs inom ämnesundervisning som svarar mot deras utbildning, något som ligger i linje med hur rektorerna svarar på samma påstående. Eftersom introduktionsperioden i *huvudsak* ska överensstämma med lärarens ämnesutbildning ska svaren dock inte tolkas som en tydlig indikation på att det finns brister i skolornas arbete på området.

Har mentorn och den nyexaminerade liknande utbildningar?

Granskningen (**diagram 3**) visar att skolledarna menar att de i stor utsträckning utgår från att mentorn ska ha samma behörighet vad gäller skolform som sin adept. Vad gäller rektorer så ska de också ta hänsyn till den nyanställda lärarens utbildning vad gäller årskurser och ämnen, och hur väl detta motsvarar mentorns utbildning. Här uppger rektorerna att de i någon mån tar större hänsyn till årskurs än ämne. En stor andel av skolledarna menar också att de tar hänsyn till om mentorn är lämplig av andra skäl. I fritextsvaren anges att mentorn kan bedömas vara lämplig på grund av att denne har genomgått en speciell handledarutbildning, har lång erfarenhet som lärare eller förskollärare, har en allmänt hög kompetens vad gäller undervisning och handledning, är förstelärare i skolan eller besitter personliga egenskaper som är viktiga för mentorsrollen.

Diagram 3. Jag valde mentor med utgångspunkt i att dennes utbildning stämde överens med den adeptens vad gäller... (årskurser och ämne gäller endast lärare).

Vad innehåller planen för introduktionsperioden?

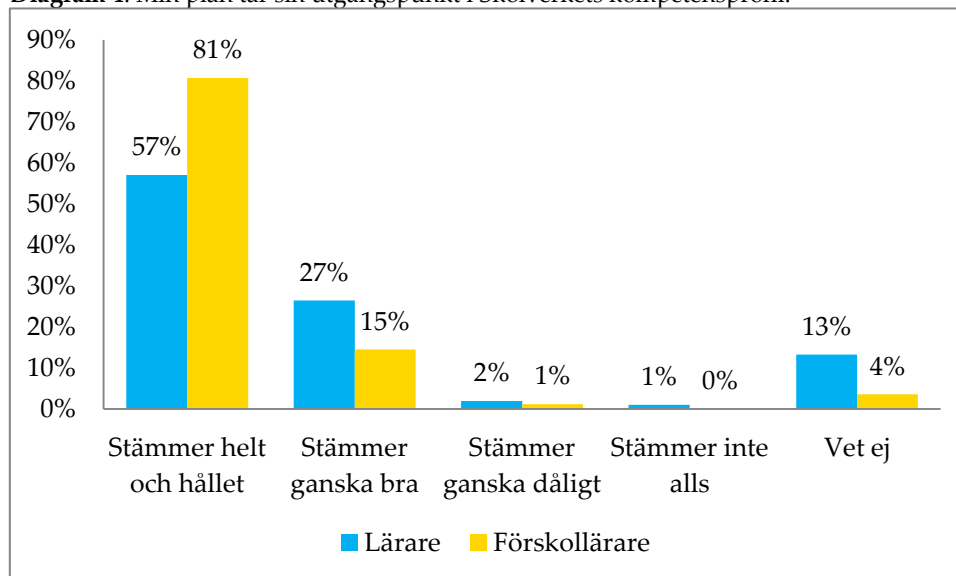
Introduktionsperioden ska planeras så att den nyexaminerade ges tillräckligt stöd utifrån tidigare kunskaper och erfarenheter, och ges möjlighet att fullgöra så många av yrkets uppgifter som möjligt. Samtidigt ska läraren eller förskolläraren kunna påverka hur det egna utvecklingsbehovet under introduktionsperioden ska tillgodoses. Skolinspektionens granskning visar att en stor andel av de skolor och förskolor som utarbetar planer arbetar i enlighet med dessa utgångspunkter.

Lärarna och rektorerna uttrycker till exempel att det av planerna framgår hur den nyexaminerade ska få vara med och genomföra bland annat betygssättning och prova olika metoder för att planera och genomföra undervisning. Förskolecheferna och förskollärarna menar att det av planen framgår hur förskolläraren ska få fullgöra olika metoder för att planera och genomföra pedagogiskt arbete med barn i förskolans alla åldersgrupper. Ett område som sticker ut negativt enligt både skolledare och nyexaminerade är om planerna tar upp deltagande i elevvårdsrelaterade uppgifter. Drygt 15 procent av de nyexaminerade uppger att detta inte framgår av planerna. Ett annat område som är utmärker sig negativt är lärarnas och rektorernas svar på frågan om planerna tar upp hur lärarna ska få delta i utarbetandet av åtgärdsprogram. En lärare uttrycker att "jag har aldrig fått utbildning om åtgärdsprogram (...) och det har gjort mig oerhört stressad".

Även inom detta område visar resultatet att huvudmännens styrning varierar. Något mindre än 70 procent av huvudmännen uppger att de har riktlinjer för hur planerna ska utformas, två tredjedelar av dessa huvudmän menar också att de följer upp hur planerna utformas i praktiken. Således är det runt en tredjedel av huvudmännen som inte har några riktlinjer för vad planerna ska innehålla, utan lämnar över detta ansvar på skolledarna.

Viktiga delar som introduktionsperioden ska behandla är den nyexaminerades bemötande, ledarskap och samverkan. Det är skillnad mellan skolledare om de använder dessa delar som utgångspunkt då de utformar en lärares eller en förskollärares plan. Av de förskolechefer som uppger att de utformar en plan för introduktionsperioden menar nästan 90 procent att det stämmer helt och hållet att man tar sin utgångspunkt i Skolverkets kompetensprofil (se fotnot 5 i bilaga 2), mot 60 procent av rektorerna. I **diagram 4** redovisas de nyexaminerades svar på samma fråga, som i stort återspeglar skolledarnas svar.

Diagram 4. Min plan tar sin utgångspunkt i Skolverkets kompetensprofil.

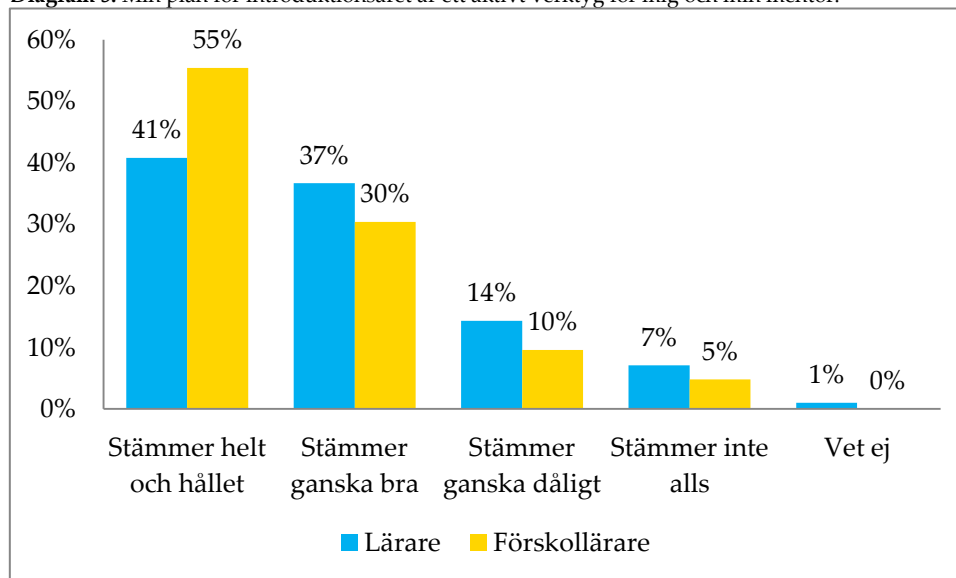

Som tidigare nämnts är det vanligt att huvudmännen har riktlinjer för hur planerna ska utformas. Utifrån dessa ramar är det allra vanligaste att rektorn eller förskolechefen utformar planen tillsammans med mentorn. Det är också vanligt att den nyexaminerade som planen gäller är involverad i utarbetandet. Runt 90 procent av skolledarna menar att planen tar sin utgångspunkt i den nyexaminerades erfarenheter och kunskaper, ett påstående som ungefär samma andel av lärarna och förskollärarna instämmer i. Tio procent av de nyexaminerade menar dock att påståendet stämmer ganska dåligt eller inte alls.

Används planen för introduktionsperioden?

Här visar resultatet av Skolinspektionens granskning att det är relativt vanligt att de som upprättar en plan, inte använder denna på ett ändamålsenligt sätt. I **diagram 5** redogörs för hur de nyexaminerade svarar på påståendet om planen är ett aktivt verktyg för dem och deras mentorer. Runt 85 procent av förskollärarna och något mindre än 80 procent av lärarna uppger att planen används som ett aktivt verktyg under introduktionsperioden. Det innebär dock att cirka 15 procent av förskollärarna och 20 procent av lärarna menar att planen inte används som ett aktivt verktyg under deras introduktionsperiod. Trots det uppger i princip samtliga skollärdare att de följer upp de planer för introduktionsperioden som utarbetas i deras verksamheter.

Diagram 5. Min plan för introduktionsåret är ett aktivt verktyg för mig och min mentor.

I relation till planen säger en lärare att "Däremot känner jag mig inte så insatt i vad det är jag ska kunna och göra under introduktionsperioden". En annan lärare uppger att planen inte var individuell utan såg likadan ut som för två andra lärare som inledde sin introduktionsperiod samtidigt. Några av rektorerna och förskolecheferna menar att de planer som de tagit fram behöver utvecklas och någon uttrycker att deras första plan "hade mycket i övrigt att önska", men att de utvecklar sitt arbete och förbättrar planerna allteftersom.

Skapar huvudmännen och skolledarna goda förutsättningar för introduktionsperiodens genomförande?

Granskningen visar att huvudmännen och framförallt rektorerna kan förbättra mentorernas och de nyexaminerades förutsättningar att genomföra introduktionsperioden. Till exempel visar resultatet från enkäten att endast hälften av alla huvudmän uttrycker att de har initierat relevanta kompetensutvecklingsinsatser för de lärare och förskollärare som får mentorsuppdrag. Ungefär 40 procent av rektorerna och 60 procent av förskolecheferna uppger att de har erbjudit kompetensutveckling till de lärare och förskollärare som ska vara mentorer i deras verksamheter. En tredjedel av huvudmännen uppger vidare att de har skapat eller initierat nätverk för mentorer och/eller lärare och förskollärare som gör sin introduktionsperiod.

Granskningen visar vidare att det är ovanligt att huvudmännen arbetar strategiskt med frågor som rör hur mycket tid som bör avsättas till introduktionsperioden, eller hur ofta de nyexaminerade ska träffa mentorn (hälften av huvudmännen uppger att de har riktlinjer för hur mycket tid som bör avsättas för mentorn och den nyexaminerade och hur ofta de ska mötas). Resultatet visar också att det är ovanligt att huvudmännen ger skolledarna förutsättningar genom att ersätta de verksamheter som genomför introduktionsperioder. Nästan 70 procent av huvudmännen uppger att de inte ersätter de verksamheter där det genomförs introduktionsperioder. Bland de huvudmän som uppger att de ersätter verksamheter som genomför en introduktionsperiod kan tillämpningen se olika ut. Några huvudmän uppger att de utgår från riktlinjer om hur mycket tid en lärare ska lägga på sitt mentorskap, och ersätter verksamheten utifrån mentorns lön. Någon huvudman uppger att fasta belopp betalas ut till skolan eller förskolan. Ett par huvudmän menar att de ersätter mentorerna direkt, genom lönepåslag.

Oftast är det dock upp till skolorna eller förskolorna att själva lösa frågor kring tid, vilket kan göra att kvaliteten i introduktionsperiodernas genomförande varierar mellan enheterna. Till exempel uppger cirka 90 procent av förskolecheferna att mentorn frigörs från andra aktiviteter för att få tid för genomförandet av introduktionsperioden, jämfört med 65 procent av rektorerna. Drygt 75 procent av förskolecheferna menar att de nyexaminerade förskollärarna som genomför sin introduktionsperiod får nedsatt tid, mot cirka 50 procent av rektorerna. Vidare uppger nästan hälften av skolledarna att de förutsättningar som ges i form av tid från huvudmannen inte är tillräcklig för att kunna genomföra introduktionsperioden på ett ändamålsenligt sätt. De nyexaminerades svar

uppvisar likheter med skollära, då runt en tredjedel av lärarna menar att tiden inte har räckt till. Förskollärarna anser i större utsträckning än lärarna att deras tid med mentorn är tillräcklig.

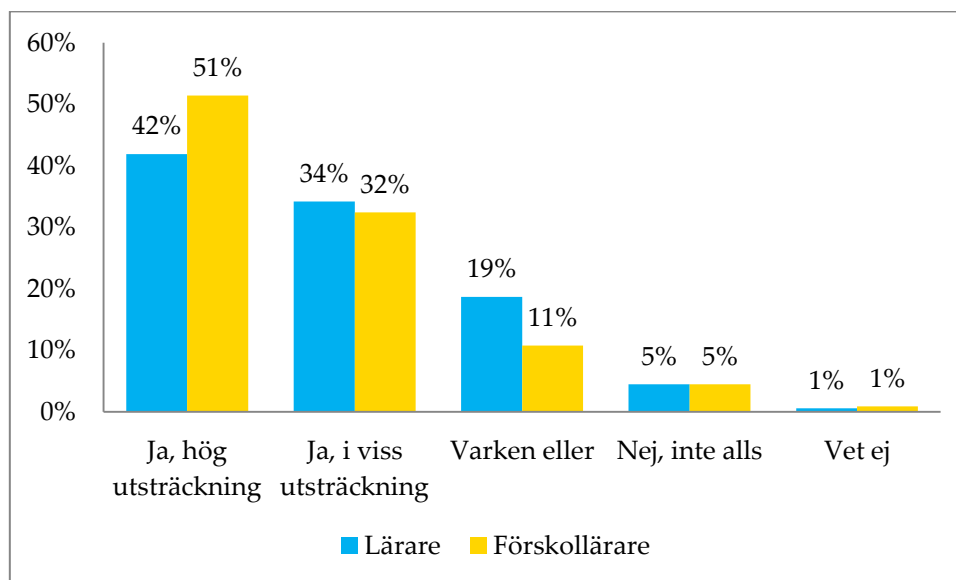
Tiden och dess betydelse för interaktionen mellan den nyexaminerade och mentorn är också ett av de områden som diskuteras mest i skollära och de nyexaminerades fritextsvar som lämnats i Skolinspektionens enkät. Flera nyexaminerade menar att introduktionsperioden inte blir tillräckligt bra för att "Det är svårt att få tiden att räcka till", "Alla lärare har för mycket att göra helt enkelt", och att "som det ser ut idag så finns det knappt någon möjlighet att träffas förutom under rasterna". De nyexaminerade uttrycker också att de inte fått någon avsatt tid för möten med mentor, och att tiden "har tagits från min planeringstid" eller att möten med mentorn "ger mindre tid åt planering och efterarbete av undervisningen". Någon rektor menar att det är "svårt som rektor att hinna med att ha samtal och göra klassrumsobservationer för alla som ska ha en introduktionsperiod", en annan att det är "ekonomiskt påfrestande att genomföra en introduktionsperiod".

2.3 Introduktionsperiodens ändamålsenlighet

Som beskrivits i inledningen syftar introduktionsperioden bland annat till att ge den nya läraren eller förskolläraren ett yrkesmässigt, personligt och socialt stöd på arbetsplatsen, stimulera till professionell utveckling och utveckla förståelsen för skolans eller förskolans roll i samhället. Introduktionsperioden ska också kunna bidra till kompetensutveckling för hela lärarkåren genom att uppmuntra och skapa arenor för diskussioner om pedagogik och didaktik mellan lärare eller förskollärare.

Skolinspektionens granskning visar att den allra största delen av de nyexaminerade uppfattar att deras introduktionsperiod har varit ändamålsenlig, men det framgår också att de svarande förskollärarna förefaller något mer nöjda än sina lärarkollegor, se **diagram 6**. Denna skillnad kan ses mot bakgrund av att förskollärarna generellt har svarat mer positivt på frågorna i enkäten än lärarna. I förra avsnittet kunde vi också se att förskolecheferna i större utsträckning än rektorerna skapade tidsmässiga förutsättningar för introduktionsperioden. Säkerligen påverkar dessa faktorer hur positivt de olika grupperna ser på introduktionsperioden i sin helhet.

Diagram 6. Jag upplever att min introduktionsperiod som helhet har gett mig ett sådant stöd att jag kan fungera självständigt i min yrkesroll som lärare eller förskollärare.

Skillnaderna mellan lärarna och förskollärarna återspeglas i rektorernas och förskolechefernas svar. Bland förskolecheferna är det drygt 95 procent av de svarande som är nöjda med de förutsättningar förskolan kan ge förskollärare runt introduktionsperioden, utifrån syftet att förskolläraren ska kunna fungera självständigt i sin yrkesroll. Motsvarande andel för rektorer är lägre, 80 procent.

I fritextsvaren återkommer positiva svar vad gäller möjligheten att få en stödjande mentor. Någon lärare menar till exempel "Att ha en mentor som stöd under det första året har varit en stor räddning", en annan menar att "Mentor som stöd första året, har varit (...) ovärderligt". Däremot uttrycker flera lärare och förskollärare en skepsis mot att behöva genomgå en introduktionsperiod för att kunna erhålla en lärar- eller förskollärlägitimation.⁴ Några lärare menar till exempel att det faktum att man som nyexaminerad lärare ska bedömas av sin mentor, innebär att det är svårare att "öppna sig" och ställa de frågor som man faktiskt vill ställa.

Likt de nyexaminerade, ställer sig flera rektorer och förskolechefer negativa till den dubbla prövning som krävdes för att erhålla legitimation. Däremot är de, precis som flera lärare och förskollärare, mer positiva när det gäller mentorns

⁴ Som tidigare nämnts är detta inte aktuellt efter den 1 juli 2014.

roll att stödja en nyexaminerad lärare eller förskollärare. Någon skolledare menar också att introduktionsperioden gynnar en öppen och lärande organisation där alla stödjer varandra och där olika kompetenser kan komplettera varandra.

3. Avslutande diskussion

Vid införandet av introduktionsperioden för nyutbildade lärare och förskollärare var en viktig komponent att rektorn eller förskolechefen i slutet av perioden skulle genomföra en bedömning av om läraren eller förskolläraren kunde anses vara lämplig för yrket, bland annat vad gällde kunskaper, färdigheter och förhållningssätt mot bland annat elever. I och med den lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2014 försvann lämplighetsprövningen, däremot utvidgades huvudmännens skyldighet att se till att en nyanställd lärare eller förskollärare med behörighetsgivande examen skulle få genomföra en introduktionsperiod. Därmed underströks introduktionsperiodens fortsatt viktiga funktion, att ge den nya läraren eller förskolläraren stöd i sitt första år i yrket.

Trots att granskningen visar att skolornas och förskolornas arbete med introduktionsperioden i flera avseenden och i hög omfattning är väl fungerande och ändamålsenligt vill Skolinspektionen betona att huvudmännen behöver ta ett ökat ansvar för genomförandet. Hos de flesta huvudmän ligger ansvaret för att introduktionsperioden genomförs på rektorn eller förskolechefen. Sedan varierar det om huvudmännen följer upp att den nyexaminerade verkligen får en introduktionsperiod med en legitimerad lärare eller förskollärare som mentor, och en plan för introduktionsperioden. Runt 60 procent av huvudmännen gör detta, medan resterande andel uppger att de inte följer upp hur skolorna arbetar. Det är också vanligt att huvudmännen inte har riktlinjer för eller följer upp andra delar av introduktionsperioden, såsom planerna för introduktionsperioden, dels om dessa utarbetas, dels vad dessa innehåller. Granskningen visar just att betydande andelar av framförallt lärare och rektorer uppger att de inte använder någon plan för introduktionsperioden. Dessutom visar svaren att planerna, då de används, ibland varken används aktivt eller tar upp och behandlar alla de områden som ska fullgöras under introduktionsperioden. När planer inte tas fram, eller när de tas fram men inte används på ett ändamålsenligt sätt, riskerar den nyexaminerade att inte få genomföra vissa av yrkets uppgifter med stöd av en mentor. Därmed blir inte introduktionsperioden den brygga mellan studier och yrkesliv som den syftar till att vara.

Ett behov av ökat ansvar för huvudmännen kan också ses mot bakgrund av den lagändring som beskrivits ovan. Tidigare fanns ett betydelsefullt incitament för att genomföra introduktionsperioden på förskole- och skolnivå, som grundades i att en genomförd introduktionsperiod var ett krav för att lärarna och förskollärarna skulle erhålla legitimation. Kravets borttagande skulle därmed kunna påverka genomförandet på förskole- och skolnivå negativt, och därför innebära att huvudmännen kan behöva ta ett ökat ansvar i arbetet med introduktionsperioden.

Ett sätt för huvudmännen och skolledarna att se till att introduktionsperioden håller en hög kvalitet är att skapa förutsättningar för att perioden ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. I detta ingår bland annat att se till att mentorn och den nyexaminerade pedagogen har tid för diskussioner om bland annat pedagogik, didaktik och undervisningens innehåll. I det avseendet är det nedslående att endast hälften av huvudmännen uppger att de har riktlinjer för hur mycket tid som bör avsättas till introduktionsperioden. Dessutom uppger mer än två tredjedelar av huvudmännen att de inte, på något sätt, skapar förutsättningar genom att till exempel ersätta de verksamheter som genomför introduktionsperioder. Detta verkar främst få konsekvenser för de lärare som genomför sin introduktionsperiod då rektorerna i mindre omfattning än förskolecheferna uppger att de avsätter tid för mentorn och den nyexaminerade läraren. Det finns dock de huvudmän och skolledare som uppger att de anordnar kompetensutveckling för mentorer, och att det inom huvudmannens organisation finns nätverk för såväl mentorer som nyexaminerade lärare och förskollärare.

De flesta skolledare, lärare och förskollärare uppger att introduktionsperioden i deras skola eller förskola har fungerat ändamålsenligt och inneburit det stöd som behövs för att nyexaminerade lärare eller förskollärare ska kunna fungera självständigt i sina yrkesroller som pedagoger. Lärarna och förskollärarna framhåller ofta att deras introduktionsperiod har varit värdefull för deras inskolning i yrket, och understryker framförallt mentorns betydelse för en framgångsrik introduktionsperiod.

Skolinspektionens granskning tyder därmed på att introduktionsperioden spelar en viktig roll för en ny lärares eller förskollärares möjligheter att få en god introduktion i sitt nya yrke, och att introduktionsperioden därmed kan bidra till bättre rustade lärare och förskollärare. Detta, tillsammans med den forskning som har visat att introduktionsperioden kan vara ett verktyg för att förhindra tidiga lärar- och förskolläraryhopp tydliggör vikten av att huvudmän-

nen har goda strukturer för att vinnlägga sig om att introduktionsperiodens genomförande håller hög kvalitet i samtliga delar. Inte minst då Skolinspektionens granskning visar att kvaliteten i utförandet av introduktionsperioden kan variera.

4. Bakgrund, syfte och frågeställningar

Genom att riksdagen antog regeringens proposition Legitimation för lärare och förskolelärare (prop. 2010/11:20) infördes - tillsammans med ett krav på legitimation för lärare och förskollärare - den så kallade introduktionsperioden. För att kunna bli legitimerad skulle en lärare eller en förskollärare, förutom att ha en examen, tjänstgjort minst ett läsår eller motsvarande på heltid med stöd av en mentor och bedömts vara lämplig att bedriva undervisning. Enligt regeringen var motivet till introduktionsperioden att den skulle utgöra en del i en dubbel kvalitetssäkring av lärarens eller förskollärarens lämplighet för yrket, och därmed utgöra en garanti för att alla barn och elever skulle undervisas av väl kvalificerade lärare och förskollärare (U2010/2818/S).

Introduktionsperioden syftar bland annat till att ge den nya läraren eller förskolläraren ett yrkesmässigt, personligt och socialt stöd på arbetsplatsen, stimulera till professionell utveckling och utveckla förståelsen för skolan eller förskolans roll i samhället. Introduktionsperioden ska också, enligt betänkandet Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52), kunna bidra till kompetensutveckling för hela lärarkåren genom att uppmuntra och skapa arenor för diskussioner om pedagogik och didaktik mellan lärare eller förskollärare.

Den 1 juli 2014 ändrades regelverket kring introduktionsperioden, och kravet på att en lärare eller förskollärare skulle ha genomgått en introduktionsperiod för att kunna få legitimation avskaffades. Huvudmannens skyldighet, att på begäran ge en anställd lärare eller förskollärare en introduktionsperiod, utvidgades emellertid till en skyldighet att se till att en nyanställd lärare eller förskollärare med behörighetsgivande examen genomför en introduktionsperiod. likaså. Även kraven på att läraren eller förskolläraren ska få en mentor och en plan för introduktionsperioden kvarstår.

Problembild och regeringens uppdrag

För att säkerställa de kvalitetsmål som införandet av en introduktionsperiod för nyutexaminerade lärares och förskolelärares syftar till är det centralt att såväl

huvudmän/rektorer och förskolechefer tillhandahåller, planerar för och skapar goda förutsättningar för nyutexaminerade lärare och förskollärare att få den introduktionsperiod de har rätt till. Enligt Lärarförbundets undersökning bland 1 500 nyutbildade lärare visar resultatet att fyra av tio lärare saknar ett introduktionsår och att hälften av de nyutbildade lärarna saknar en mentor på sitt introduktionsår (Lärarförbundet, 2012). En risk med att en stor andel nyutbildade lärare arbetar utan att ha fått ett introduktionsår eller har ett introduktionsår men saknar en mentor är att många lärare förblir utan lärarlegitimation och kan därmed inte ansvara för varken undervisning eller betygssättning. En ytterligare risk med att nyutbildade lärare och förskollärare går miste om en introduktionsperiod är att den brygga mellan studier och yrkesliv som introduktionsperioden utgör och som forskning visat är ett mycket kraftfullt verktyg att förhindra tidiga läraryhopp samt introduktionsperiodens mål att bidra till bättre rustade och kvalificerade lärare och förskollärare omintetgörs.

I regleringsbrevet för 2014 har Skolinspektionen fått i uppdrag att *"granska hur huvudmännen tillhandahåller den introduktionsperiod de är skyldiga att ge lärare och förskollärare det första året i yrket. Granskningen ska omfatta hur huvudmännen organiserar sin verksamhet för att säkerställa att lärarna och förskollärarna får mentorer som är legitimerade lärare eller förskollärare samt att dessa har tillräcklig erfarenhet för uppdraget. Vidare ska Skolinspektionen granska om de planer för introduktionsperioden som rektorer och förskolechefer är skyldiga att upprätta tas fram och på vilket sätt dessa används."*

Skolinspektionen avser besvara uppdraget genom följande frågeställningar;

Får nyutbildade lärare och förskollärare en introduktionsperiod i den omfattning och med den kvalitet de har rätt till för en god start i yrket?

- Får den nyutbildade läraren eller förskolläraren en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid inom undervisning som i huvudsak svarar mot examen?
- Får den nyutbildade läraren eller förskolläraren en mentor som är legitimerad och har tillräcklig erfarenhet för yrket?
- Finns en plan för introduktionsperioden upprättad där det tydligt framgår hur läraren eller förskolläraren ska ges tillräckligt stöd utifrån tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll?

- Är planen utformad så att läraren eller förskolläraren ges möjlighet att fullgöra så många av yrkets uppgifter som möjligt

5. Metod och genomförande

Granskningen har genomförts med kvantitativ ansats genom enkäter (webb-enkäter). Då granskningen är av kartläggande karaktär fattas inga formella beslut utifrån resultaten i undersökningarna. Enkäterna i granskningen har målgruppsanpassats vilket innebär att enkäterna till huvudmän förskolechefer, rektorer, lärare och förskollärare har skiljts åt i utformning och innehåll.

Bearbetning av svaren

I bearbetningen av svaren analyseras de olika svarsgruppernas svar för sig men redovisas i rapporten tematiserat utifrån projektets huvudfrågeställningar. I rapporten illustreras analysen med stöd från diagram från enkäterna. Likaså har belysande citat från fritextsvaren lyfts in i rapporten. Mot bakgrund av granskningens kvantitativa görs en undersökningsteknisk rapport som bilaga till rapporten. Den undersökningstekniska rapporten innehåller en bortfallsanalys och ett resonemang om bortfallets eventuella påverkan på resultat.

Enkätundersökning webb-enkät (huvudmän)

Syftet med enkäten till huvudmännen är att få en bild av hur målgruppen säkerställer tillgången till den introduktionsperiod de är skyldiga att erbjuda. Därtill är ett viktigt syfte att få svar på hur huvudmännen säkerställer att nyutbildade lärare och förskollärare får tillgång till mentorer med rätt bakgrund och erfarenhet. Genom enkäterna erhålls ett underlag där slutsatser om hur väl målgruppen uppfyller det krav på introduktionsperioden som åligger dem.

Enkätundersökning webb-enkät (rektorer, förskolechefer)

Ett viktigt syfte med enkätundersökningen är att få en bild av rektors och förskolechefers arbete med planer och implementering av den introduktionsperiod de är skyldiga att tillhandahålla nyutbildade förskollärare och lärare deras första år i yrket. Genom enkäterna erhålls ett underlag där slutsatser om hur väl målgruppen uppfyller de krav på introduktionsperioden som åligger dem.

Enkätundersökning webb-enkät (lärare, förskollärare)

Enkäten till lärare och förskollärare syftar till att fånga mer kvalitativa aspekter

av introduktionsperioden och få lärarnas och förskollärarnas bild av introduktionsperioden avseende planering, genomförande och kvalitet samt få lärarnas och förskollärarnas bild av mentorn. För att fånga eventuella behov hos målgruppen som inte blir tillgodosedda är det viktigt att frågorna till lärare och förskollärare också omfattar om och i vilken utsträckning lärarna och förskollärarna är intresserade av ett introduktionsår utan att detta möjliggörs av arbetsgivaren samt skälen till detta.

Referenser

European commission, (2010) *Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers – a handbook for policymakers* – 538 final.

Håkansson, J; Sundberg, D. (2012) *Utmärkt undervisning – Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur och kultur.

Lindgren, U. (2006) *På väg mot en yrkesidentitet – Mentorskap som stöd för nyblivna lärares professionaliseringsprocess*. Umeå: Umeå universitet.

Lindgren, U; Morberg, Å. (2012) *Introduktionsåret – vägledning för mentorer och lärare*. Stockholm: Norstedts.

Läraryrket (2012) Artikel – *Lärare går miste om introduktionsåret*.

<http://www.lararforbundet.se/web/ws.nsf/documents/0031A781?OpenDocument&menuid=003FAAB2>

Skolinspektionen (2013) *Framgång i undervisningen – En sammanställning av forskningsresultat som stöd för granskning på vetenskaplig grund*.

Skolverket (2013) *PM - Legitimation för lärare och förskollärare*. Dnr 62-2013:217.

SOU 2008:52, Betänkande: *Legitimation och skärpta behörighetsregler*. Stockholm: Fritzes.

Utbildningsdepartementet, (2013). Departements promemoria: *Ändrade regler om introduktionsperiod och legitimation för lärare och förskollärare*. U2013/7686/S.

Bilagor

- 1) Bortfallsredogörelse
- 2) Författningsstöd

1 Bortfallsredogörelse

Som nämnts i inledningen så är urvalet utformat för vara representativt för samtliga huvudmän i landet. Svarsbortfallet från enkäten sker i två steg, dels från de huvudmän som väljer att inte svara på enkäten, dels från de huvudmän som avger svar, men som inte är aktuella att svara på frågorna (enkäten är konstruerad på sådant sätt att endast de huvudmän som i sin organisation har lärare eller förskollärare, som genomför eller har genomfört introduktionsperioden, ombeds svara på frågorna). En stor del av bortfallet kan knytas till fristående huvudmän, och framförallt fristående huvudmän för förskolor. Dessa är ofta mindre huvudmän, med färre anställda, vilket innebär att det bör vara mindre sannolikt att lärare eller förskollärare skulle genomföra sin introduktionsperiod inom deras organisation.

Bland huvudmännen har Skolinspektionen gjort ett totalurval om cirka 1700 rektorer och förskolechefer. Skolinspektionen har därefter ombett skolledarna att informera lärare eller förskollärare, som har genomfört eller genomför introduktionsperioden i skolan eller förskolan, om Skolinspektionens enkät. Bland förskolechefer är bortfallet betydande, då endast drygt 25 procent av dessa har svarat på enkäten. Mot bakgrund av att förskolechefer ofta ansvarar för mer än en förskola är det dock sannolikt att bortfallet är överskattat.

Den största risken för skevhet utgår från det faktum att undersökningen bara har lyckats fånga de rektorer, förskolechefer, lärare och förskollärare som faktiskt genomfört en introduktionsperiod. Det vill säga, skolledare som inte anser sig ha gett en lärare eller förskollärare en ändamålsenlig introduktionsperiod kan vara minde benägna att svara på enkäten eller att förmedla Skolinspektionens uppgifter om en enkät till sina lärare eller förskollärare. Då det inte finns information om antal lärare och förskollärare som genomfört eller har genomfört sin introduktionsperiod går det inte att uttala sig om bortfall för dessa grupper, men mot bakgrund av ovanstående resonemang kan det finnas anledning att tolka resultaten inom svarsgrupperna med viss försiktighet då dessa resultat därmed riskerar att bli mer positiva än genomsnittet.

2 Författningsstöd

Introduktionsperiodens genomförande gällande mentor och plan för introduktionsperioden

Enligt skollagen ska en huvudman som anställt en lärare eller förskollärare som har en behörighetsgivande examen se till att läraren eller förskolläraren i omedelbar anslutning till att anställningen påbörjas genomför en introduktionsperiod. Enligt Skolverkets föreskrifter om introduktionsperiod för lärare och förskollärare (SKOLFS 2014:44) ska huvudmannen sträva efter att läraren eller förskolläraren får genomföra sin tjänstgöring under introduktionsperioden på *heltid*. Om läraren eller förskolläraren inte tjänstgjort på heltid eller har varit frånvarande en längre period ska detta kompenseras genom att han eller hon i stället genomför introduktionsperioden under en längre period. Vidare ska rektorn eller förskolechefen utse en *mentor* till den lärare eller förskollärare som genomför introduktionsperioden. I behörighetsförordningen (2011:326) framgår att mentorn ska vara *legitimerad* lärare eller förskollärare och ha *tillräcklig erfarenhet* av arbete som lärare eller förskollärare. Enligt samma förordning ska rektorn eller förskolechefen också se till att det finns en *plan för introduktionsperioden*.

Introduktionsperiodens överensstämmelse med lärarens eller förskollärarens utbildning, överensstämmelsen mellan mentorns och adeptens utbildning, samt innehåll i och användande av planen för introduktionsperioden

Av skollagen framgår att lärare och förskollärare ska genomföra introduktionsperioden inom undervisning som *i huvudsak svarar mot deras behörighet*. Med utgångspunkt i regeringens proposition 2010/11:20 har Skolinspektionen valt att definiera "i huvudsak svarar mot behörighet", utifrån om läraren och förskolläraren har fått genomföra sin introduktionsperiod i rätt *skolform, årskurs(er)* och *ämne(n)*.

Av SKOLFS 2014:44 framgår att rektorn eller förskolechefen ska utse en mentor till den lärare eller förskollärare som genomför sin introduktionsperiod. Mentorn ska så långt som det är möjligt ha *samma behörighet* som läraren eller förskolläraren.

Enligt samma föreskrift ska rektorn eller förskolechefen utforma introduktionsperioden så att läraren eller förskolläraren ges möjlighet att fullgöra *så många av yrkets uppgifter som möjligt*. För lärare omfattar dessa uppgifter *olika metoder för att planera och genomföra undervisning, utvecklingssamtal, bedömning och dokumentation och i förekommande fall individuella utvecklingsplaner och betygssättning*. För förskollärare omfattar uppgifterna *olika metoder för att planera och genomföra pedagogiskt arbete med barn i förskolans alla åldersgrupper och utvecklingssamtal*. Gemensamt för de båda är att introduktionsperioden även ska behandla frågor om *bemötande av barn/elever, förskollärares/lärares ledarskap samt samverkan med*

*barn/elever, kollegor, föräldrar och vårdnadshavare.*⁵ Det framgår också att dessa moment ska dokumenteras i den *plan för introduktionsperioden* som rektorn eller förskolechefen ansvarar för att utarbeta.

SKOLFS 2014:44 föreskriver också att rektorn eller förskolechefen ska ansvara för att introduktionsperioden ska planeras bland annat så att läraren eller förskolläraren ges tillräckligt stöd utifrån *tidigare kunskaper och erfarenheter*. Lärare och förskollärare ska också kunna *påverka* hur det egna utvecklingsbehovet under introduktionsperioden bör tillgodoses.

Slutligen ska rektorn eller förskolechefen enligt Av SKOLFS 2014:44 se till att mentorn *ges förutsättningar och tillräckligt stöd* för att kunna fullgöra sin uppgift. För att fånga de mer kvalitativa aspekterna av arbetet med mentorn har Skolinspektionen undersökt om huvudmännen eller skolledarna erbjuder mentorena *handledar- eller mentorsutbildning*. *Tiden* är en viktig faktor för att mentorn ska ha förutsättningar att genomföra sitt mentorskap på ett ändamålsenligt sätt. Därför undersöker Skolinspektionen bland annat om huvudmännen på något sätt *kompenserar* skolorna och förskolorna för introduktionsperioden och om skolledarna *avsätter tid* för mentorena, till exempel genom att frigöra dem från andra uppgifter.

⁵ Dessa områden definieras i Skolverkets numera upphävda föreskrifter om introduktionsperiod och kompetensprofiler för lärare och förskollärare (SKOLFS 2011:37).